KILDEMARKEDET I HJEMBÆK

Af Postpakmester **N. Jensen**, Jyderup.

Hjembæk Kildemarked var et af de sidste Markeder i Landet af denne Art og vel nok det sidste i Holbæk Amt. Dette Marked afholdtes sidste Gang den 27. Juni 1882, og endnu kan gamle Hjembækkere fortælle om deres Deltagelse i disse Sommerens store Festdage.

Grunden til, at Markederne i gamle Dage ofte afholdtes ved afsides beliggende Steder, var den kendte, at de henlagdes ved de saakaldte hellige Kilder, hvis Vand skulde være i Besiddelse af en undergørende Lægedomskraft.

Til Kildernes Oprindelse knyttede der sig som oftest et eller andet sælsomt Sagn.

Kilden i Hjembæk laa ude paa Sognets højeste Bakke, omtrent oppe paa Bakkens Top, paa en ensom Mark, et Stykke uden for Landsbyen. Bakken benævnes endnu »Kildebakken«, og Gaarden, paa hvis Mark Kilden laa, har forlængst faaet Navnet »Kildegaarden« officielt anerkendt.

Spørger man gamle Hjembækkere, om de kender noget Sagn om Kildens Oprindelse, bliver de tankefulde. Ak ja! det er det ældgamle Sagn paa ny. De nævner noget om et Kærlighedsdrama og om en ung Pige, der skulde være blevet myrdet. I en gammel Beretning hedder det ogsaa, at en ung Pige ved Navn Jomfru Gunnild skulde være blevet myrdet her, og Bakken har da ogsaa tidligere været benævnet »Gunnildsbjærget«. Der fortælles endnu flere Aarsager til Kildens Udspring, men sammenfatter

man nu de forskellige Overleveringer, kan Sagnet vel nok fremstilles saaledes:

En from og dejlig Pige var af onde Tunger blevet beskyldt for at have bedraget sin Trolovede. Skønt hun bedyrede sin Uskyld og paakaldte Jomfru Maria og alle gode Helgeninder om Beskyttelse, er hun blevet forfulgt, og ude paa den ensomme, skovbevoksede Bakke har hun maattet lade sit unge Liv.

> Men se, da skete Underet.
> Hvor Blodet randt, et Væld sprang ud!

Og siden da har det undergørende Vand rindet fra dette Sted.[1])

Ja, saadan omtrent skulde Sognet lyde fra hin Tid, da Munkene og de katolske Præster prægede Befolkningens aandelige Indstilling.

Fra fjern og nær førtes nu svage og værkbrudne Mennesker til Kilden for ved Ofre og Paakaldelse og ved at bade og drikke af Kildens hellige Vand at søge Lindring for deres Sygdomme. Tilslutningen til de hellige Kilder var størst ved Sct. Hans, da Vandet paa denne Tid besad større Lægedomskraft end paa andre Tider af Aaret, og da særlig Sct. Hans Nat. Det var den selv samme Nat, da Heksene blev fordrevet til Bloksbjerg, og Folk tændte Baun paa Højene for at holde alle onde, overnaturlige Væsener borte.

Ved Reformationens Indførelse rokkedes der slemt ved tidligere Tiders Overtro, men Troen paa de hellige Kilders guddommelige Kraft var dog saa indgroet, at det tog lange Tider, før den helt blev udryddet. Saadan beretter den nuværende Ejer af Kildegaarden i Hjembæk, at han i Hjemmet i Eskebjerg i sin Barndom ofte har hørt de gamle fortælle om Kildemarkedet i Hjembæk, ja, hans Bedstemor kunde erindre at have set en gammel Kone

[1]) Se i øvrigt om St. Gunnilds Kilde: Fra Holbæk Amt 1926, 18. Aug. F. Schmidt: Danmarks Helligkilder 117. Graves: Ved Halleby Aa 140 ff., Fra Holbæk Amt 1922, 83.

sidde ved Randen af Kilden og sælge et Bæger Kildevand for 1 Skilling.

I de hellige Kilders første Tid var der ikke knyttet noget Marked hertil, de søgtes udelukkende af lidende Mennesker, som søgte Helbredelse ved Vandets undergørende Kraft. Senere, da der samledes store Folkemasser om Kilderne ved Midsommertid, kom der ogsaa en Mængde Folk hertil for at drive Forretning.

I Holbæk Amts topografiske Beskrivelse II 66 betegner Dr. J. H. Larsen Hjembæk Kildemarked som værende af betydeligt Omfang; det kunde samle større Folkemasser, end Doktoren havde set paa noget andet Marked paa Sjælland, selv i Købstæderne.

Markedet, der afholdtes oppe paa Kildebakken, hvor der er en stor og jævn Flade, blev senere flyttet ind paa Gaardejer Jens Petersens Mark i Udkanten af Hjembæk By, og det kom derved til at ligge op mod alfar Vej. Den nu afdøde Tækkemand og Husslagter Chr. Hansen, Hjembæk, oplyste, at han kan huske det sidste Kildemarkeds Afholdelse paa Bakken; det var, før han havde begyndt at gaa i Skole, at han var med sin Far til Marked paa Kildebakken. I 1856 blev Markedet flyttet ned paa Marken ved Hjembæk By. Frøken Kristine Petersen, som bor i Jyderup Stationsby, er en god Fortæller om Begivenhederne i Kildemarkedernes sidste Periode. Frøken Petersen er Datter af Gaardejer Jens Petersen, Hjembæk, og er født og opvokset i den Gaard, paa hvis Mark de sidste Kildemarkeder afholdtes. Markedet varede i 3 Dage ved Sct. Hans Tid, og det holdtes paa Marken lige uden for vort Havegærde, fortæller Frøken Petersen. Vi Børn syntes, det var en festlig Halløj, og med stor Forundring fulgte vi det brogede Folkeliv, som udfoldede sig her. Mine Forældre var dog ikke saa glade for disse urolige Dage; der var et farligt Rykind, saa længe Markedet varede; hele Gaarden var fuld af fremmede Mennesker. En Politifuldmægtig og en Politibetjent fra Holbæk samt Sogne-

fogederne fra Hjembæk og Svinninge, Bjærgby og Jyderup var til Stede for at haandhæve Ordenens Opretholdelse. En Fuldmægtig fra Lerchenborg Godskontor opholdt sig i en af vore Stuer for at inkassere Betalingen for Stadepladserne, og i Storstuen gik Dansen lystigt til Tonerne af Landsbymusikanternes Fiol og Klarinet. Dagen før Markedets Aabning var der stor Travlhed paa Pladsen, den ene Vogn efter den anden svingede ind med store Læs af Varer, Genstande som Træskuffer, Kurve, Borde, Stole, Klædevarer, ogsaa det store Materiale til Opførelse af Telte og Boder var Ting, som fyldte godt op i de gamle Bøndervogne. Sognefogederne havde travlt med at anvise hver sin Plads. Med Favnemaal, Alen og Tommestok løb de omkring og tog Opmaaling af Stadepladser til de handlende. Paa Markedets første Dag var der en hel Folkevandring, gaaende, ridende og kørende paa alle de Veje, der førte mod Hjembæk. Paa de omliggende Marker stod Hestene i store Skarer tøjret eller bundet til Vognene eller ogsaa opstaldet i Bøndergaardene.

Gamle Chr. Raabæk, Jyderup, der som Dreng var med sin Far paa Markedet med en Karrussel, oplyser, at Markedet kunde samle 12—13.000 Mennesker.

En gammel Kone fortæller, at i hendes Hjem, et Husmandssted, blev der set hen til Hjembæk Kildemarked med stor Forventning; her skulde gøres Indkøb af de nødvendige Brugsgenstande til et helt Aar, baade Hus- og Køkkengeraad, Redskaber o. s. v., og den store Børneflok skulde forsynes med Beklædningsgenstande m. v.

Den sidste Markedsdag var der særlig mange Smaakaarsfolk til Markedet, da man paa Slutningen bedst kunde prakke Varerne ned i Pris, fordi de handlende hellere vilde give godt Køb, end de vilde transportere Varerne med tilbage. Det var ikke altid lige gode Varer, der falbødes paa Kildemarkederne, og naar en Vare i de Tider skulde have en Slags Betegnelse som Vare af ringere Kvalitet, kom det frem i Udtrykket »Markedskram«. Der

var dog ogsaa mange gode Ting, forarbejdet af de gamle Dages dygtige Haandværkere.

Naar Folk, som endnu kan huske Begivenhederne, bliver spurgt om, hvad der fandtes paa Markederne, giver de alle det samme korte Svar: »Alt muligt!« og det skal sige saa meget som, at det vilde blive en meget lang Remse, hvis alle de enkelte Ting skulde nævnes.

Til Markedet kom handlende, Haandværkere og Husflidsdyrkere i stort Tal og falbød deres Varer, og her skal nævnes nogle af de mest gangbare Ting. Der var alle mulige Slags Trævarer saasom Slaaskafter,, Leer, Strygespaaner, Kornskuffer, Rensesold, Stripper, Malkespande, Malkeskamler, Kurve, Spinderokker og andre drejede Sager, Tøjrepæle, Smørkærner, Borde, Stole og Bænke. Der var de gammeldags grønmalede Barnevogne med to træfælgede, jernbeslaaede Hjul og en lang Stang til at trække i; nederst ved Stangen var anbragt et Træben til Vognen at hvile paa, naar man stillede den fra sig. Der var Lamper og Lygter, Lysestøbeforme, Kobbertøj, Lerdunke, Potter og Pander. Af Klædevarer var der Vadmelstøj, Dynevaar og Sengefjer, Hørlærred, Hatte, Huer, Kasketter og Sjaler. Der var Modehandlerinder og Hørkræmmere og Humlekræmmere, og der var tre Skræddere fra Fyn, som i mange Aar havde fast Stade paa Pladsen, der var Bundtmagere baade fra Holbæk og Kalundborg. Omvandrende Kræmmere slog sig ned og aabnede for deres Kramkiste, hvorfra de trak mange henrivende Ting frem som Punge, Ure, Urkæder, Brocher, Perlekranse, Halskæder, Fingerringe, altsammen fineste Markedskram, der i Solen skinnede som Sølv og Guld. Der var Porcellænspiber og Træpiber, hvor der paa Hovederne var malet eller udskaaret Figurer; Snore og Kvaster hang langs ned ad Pibestokken. Der var forskellige Slags Lommeknive, hvoraf de berømte Svaneknive var en stor Handelsvare mellem Vogterdrenge, naar de om Efteraaret mødtes ved Markskellet. Var der her en Dreng, der ytrede sin Tvivl

om Kvaliteten af en andens Kniv, blev en saadan Tvivl afvist med denne Salve: »Ingen go' Kniv, æ du tosset, det æ en ægte Svanekniv! Husbond har sæl' køvt den paa Hjembæk Kildemarked.« Et stort Udvalg var der af Legetøj, og her var der gerne størst Trængsel om »Otteskillingsteltet«.

Man kunde faa sin Fremtidsskæbne at vide ved et Greb i »Lykkens Pose«, og her var Ungdommen de bedste Kunder. For 4 Skilling kunde man stikke Haanden ned i et hemmeligt Rum og herfra hive en forseglet Konvolut op, hvori der stod noget om, at vedkommende skulde møde en lys Herre eller en mørk Dame, med hvem man skulde følges paa Livets Vej o. s. v.

Af Forlystelser var der 2—3 Karruseller og et Par Danseboder og Keglebaner. Der var ogsaa en Lirekassemand, der havde en levende Abekat siddende oven paa Kassen for at modtage de Skillinger, der kunde falde af. En Bjørn dansede paa Bagbenene, medens den med Forlabberne holdt en Balancestang i Favnen. En Tryllekunstner spiste brændende Tjære og Blaar, saa Ilden stod ud af Munden.

I Beværtningsteltene opvartedes der med kold og varm Spise, der serveredes Øl, Kaffe og Brændevin, røde og søde Snapse, Punch og Solbærrom med varme Æbleskiver og Pandekager samt meget andet godt. Der var »Bassekoner«, der solgte Hvedebasser, Boller med Smør, Honningkager samt Mænd og Koner i Sukkerfigurer.

Der solgtes Viser, lystige og sørgelige, mest sørgelige Kærlighedsviser med vemodige Billeder paa Forsiden. Der var »Visen om Hjalmar og Hulda«, »Strassborgvisen«, og der var »Visen om Kristine og hendes Jæger«, der endte saa sørgeligt. Jægersmanden skulde drage i Soldatertjenesten i et Aar, og ved Adskillelsen lovede de hinanden evig Troskab, men ak, Kristine svigtede sit Løfte og lod sig forføre af den unge Herremand, og da hun ventede sin Jæger, var hun i en Tilstand, saa hun ikke turde møde

ham, og Timen før han vendte hjem, søgte hun Døden i den stille Skovsø. Visens to sidste Linier advarer da ogsaa Folk imod at færdes for silde i Lunden, idet det hedder:

„Gaa ej ved Midnat den Lund for nær,
Kristine søger sin Jæger dèr!"

I den gamle Landsby forberedte man sig i god Tid til den store Invasion af fremmede til Kildemarkedet. Helst skulde alle Gaarde og Huse i Byen være nykalkede, Brakmarkerne skulde være nypløjet og Have og Hække pudset. Var der en Stue, der trængte til at blive nytapetseret, skulde ogsaa dette være gjort, før de store Dage oprandt. Fjerkræ var udpeget til at skulle strække Hals, om der kom fremmede, enten det nu var en Gaas, en And eller et Par langbenene Hanekyllinger, der i den Anledning maatte lade Livet. Det var først og fremmest dem, der havde Familie og Bekendte i vid Omkreds, der var sikker paa Besøg. Ja, en gammel Hjembækker brugte endog denne dramatiske Vending: »Jo, det var nogle gruelige Dage, de var ved at æde vos ud af Huset!«

Mange af Markedsgæsterne havde dog selv Proviant med for et Par Dage, saa for dem gjaldt det kun om at faa Tag over Hovedet for en Nat eller to. For Smaakaarsfolk i Hjembæk kom da ogsaa Betalingen for Husly ofte til at bestaa i, at Husets Beboere ved de fremmedes Afrejse fik Lov til at beholde de tiloversblevne Madvarer, og saa havde Familien da Brød, Smør, Ost og Pølse til et Par Dage, ja, det kunde vel ogsaa hænde, at der var levnet et Par Dramme paa Potflasken, der saa blev hældt over paa Fatters Lerdunk til senere Ihukommelse om de bortdragne Gæster.

At faa Lov til at komme med til Kildemarkedet betragtedes af Landboungdommen som en stor Begunstigelse, og mangen paastaaet Uret kunde udlignes med denne Tur. Hvis der saaledes var et ungt Medlem af Husstanden, der var blevet favoriseret paa en eller anden

Maade, for Eksempel havde haft en Tur til Købstaden, og saa en anden følte sig forurettet, kunde en saadan Uret rigelig erstattes med Løftet om at faa Lov til at komme med til Kildemarkedet. Der var ligefrem Tjenestekarle, der ved Forhandling med Husbond om Betingelse for Fæstemaalet forlangte Fridag til at tage til Hjembæk Kildemarked. For de ældre var det et vigtigt Led i Kilderejsen at opsøge Venner og Bekendte og spørge Nyt, og saa bringe Hilsener videre til Hjem og Naboer.

Det vilde vel nok forekomme os, der lever i Bilernes og de asfalterede Vejes Tid, at være en noget tvivlsom Fornøjelse for de fjernest boende Bønder at tage Turen til Markedet i de gamle stive Fjedervogne. Vejene var flere Steder stærkt opkørte, og efter Regn sank Hjulene sine Steder i til Navet i de vandfyldte Hjulspor. Vognen hældede og slingrede som et Skib i Søgang, og de, som var anbragt paa Agebrædtet bag i Vognen, maatte hage sig godt fast for ikke at falde udenbords. Naar Markedsudflugten alligevel var saa eftertragtet, maa det erindres, at i de Tider var det for manges Vedkommende maaske den eneste udensogns Tur, de havde om Aaret.

I den katolske Tid tilflød der Kirker og Klostre store Midler af de Beløb, som de syge ofrede ved de hellige Kilder, saa det er forstaaeligt, at det var af stor Betydning for de fromme Nonner og Klosterbrødre, at Troen paa Kildernes Underværker bevaredes. Om der fra Kilden i Hjembæk i tidligere Tid har været bragt Ofre til Kirker og Klostre, skal ikke her kunne siges, men i mange Aar var der opstillet en Kildeblok, hvori de besøgende kunde give en Skærv til Sognets fattige. Derimod er der i de sidste hundrede Aar flydt en Velgørenhedsstrøm, som har sit Udspring fra Kildemarkedets Tid, og som flyder den Dag i Dag, og som formodentlig endnu vil flyde adskillige Slægtled frem i Tiden.

I Aaret 1837 stiftede Ejeren af »Aggersvold«, Kammerherre Harald Rothe, et Legat, som for Størstedelen

oprettedes af de Penge, som de handlende og Forlystelsesetablissementerne maatte betale i Stadepenge paa Hjembæk Kildemarked. Alle Gaardene i Hjembæk var dengang Fæstere under Aggersvold Gods. I »Holbæk Amt« II 65 (1842) beretter Dr. I. H. Larsen om Legatets Stiftelse og om de første Ydelser:

»Kammerherre General Harald Rothe har af de indkomne Stadepenge ved Kildemarkedet oprettet en Stiftelse for værdige trængende gamle af Aggersvold Gods, hvoraf hvert antaget Lem aarlig faaer, foruden frit Huusly, af Aggersvolds Ejer 2 Tdr. Rug, 2 Tdr. Byg, 12 Rigsbankdaler Sølv og 4 Læs Tørv. For Tiden er der ikkun et Lem, men Eet kan snart antages til, da en ny Portion skal uddeles for hver 1000 Rigsdaler, Kapitalen voxer. Dette Legat bestyres af Aggersvolds Ejer, Stedets Præst samt to af disse valgte Gaardbrugere af Godset«.

De to Gaardmænd, som var Medlemmer af Legatets Styrelse, har hidtil været selvskrevet hertil, idet den Linie er fulgt, at det altid var Sognefogden i Hjembæk og Sognefogden i Jyderup, der fik overdraget Hvervet.

Ja, saaledes blev det bestemt ved Legatets Oprettelse, at Midlerne skulde anvendes; senere har Uddelingen dog skiftet Karakter efter de ændrede Forhold, som Tiderne medførte. Legatets Pengemidler voksede stadig, idet den efterfølgende Ejer af Aggersvold, Lensgreven paa Lerchenborg, ligeledes lod Stadepengene tilfalde Fondet, ligesom Greven ved en bestemt Lejlighed yderligere skænkede Stiftelsen et Tilskud paa 2500 Kr.

Da Kildemarkedet i 1882 ophævedes, ændredes Legatydelsen til fremtidig helt at udbetales i rede Penge, og det uddeltes i Portioner a 100 Kr. aarlig, som udbetaltes i 4 Kvartaler a 25 Kr.

Stiftelsens Midler er nu saa store, at der tilstaas 10 Personer hver det aarlige Beløb 100 Kr. Blandt dem, som nyder godt af Legatydelsen, er Frøken Kristine Petersen, paa hvis Forældres Mark, som alt nævnt, Markedet blev

afholdt. Frøken Petersen var ved denne Beskrivelses Udarbejdelse 80 Aar (hun er senere afgaaet ved Døden), og næppe havde hun tænkt, da hun som en lille Pige paa en halv Snes Aar med Forundring fulgte det brogede Markedsliv, der udfoldede sig uden for hendes Hjems Havegærde, at hun 70 Aar efter skulde komme til at nyde godt af de Skillinger, som Lensgrevens fine Fuldmægtig sad og inkasserede i hendes Forældres Stadsstue.

En Dag, jeg som Postbud var inde hos hende med Pengene, og vi sad og talte sammen, rejste hun sig og listede hen til den gamle, messingbeslaaede Kommode, og fra dens øverste Skuffe fremtog hun et gulligt Dokument. Det var saa gammel, at det nær var ved at skilles i alle Folderne. »Dette her har maaske Interesse for Dem, og i saa Fald maa De gerne beholde det.« Det gamle Papir var et Cirkulære, udstedt af Indenrigsministeriet i 1857, og som omhandlede Forholdsregler angaaende Kilkemarkedet i Hjembæk By. Det gamle Dokument giver et godt Billede af, hvad der tilførtes og forhandledes paa Markedet, og det gengives derfor her.

Det var i Grunden dette gamle Skrift, der gav mig den Indskydelse at forsøge at skrive lidt om Kildemarkedet. De fordums Markedsdeltagere har givet mig mange gode Oplysninger efter deres Hukommelse, ligesom den nuværende Ejer af Aggersvold, Godsejer Timm, velvilligst har tilstillet mig Oplysninger igennem de opbevarede Dokumenter fra Legatstiftelsen.

De gamle Kildemarkeder fortjener at mindes, de har engang haft deres Betydning. Her kunde handlende og Haandværkere faa afsat deres Varer, og Landbefolkningen kunde her blive forsynet med de nødvendige Forbrugsartikler for et Aar ad Gangen.

Da den fabriksmæssige Produktion begyndte at trænge frem, og Forbruget forøgedes, forslog den gammeldags Form for Køb og Salg ikke længere, og ved Jernbanernes Fremtrængen kom der rigtig Fart i Omsætnin-

Regu lativ

angaaende Orden og Staders Anviis ning paa Kildemarkedet i Hjembek,

approberet af Indenrigsministeriet under 3die October 1857.

§ 1.

9) For Plads til Carouselbaner betales i det Hele 10 Kroner.

§ 1.

Herredsfogden anviser de Handlende Stader paa passende Steder paa den Plads, som er indrømmet til Markedets Afholdelse. De, som sælge Varer fra Vogne, anvises Plads i nogen Affstand fra de andre Handlende eller Teltene under Iagttagelse af behørig Orden. Ledige Vogne og løse Heste maa ikke hensættes paa Markedspladsen eller paa Gaderne og Vejene, men bør anvises Plads saaledes, at de ikke hindre Passagen, hvorfor Politiopsynet bør flittigen patrouillere for at paase, at Passagen holdes ryddelig og Orden iagttages.

§ 2.

Den Handlende, som egenmægtigen tager andet Stade, end der er ham anviist, eller i Henseende til det Anviste sidder Herredsfogdens Befaling overhørig, bør bøde 8 Kroner til vedkommende Fattigkasse; hvo, som lader ledige Vogne eller løse Heste henstaae paa utilladelige Steder, bør bøde 1 Krone for en Hest og 2 Kroner for en Vogn til samme Kasse, og viser Nogen sig i mindste Maade opsætsig, bør han udvises fra Markedet.

§ 3.

De, som ville have Stader eller holde Udsalg fra deres Vogne, bør derfor betale:

	Indtil 4 Alen	For hver Alen derover
1) Af en Boutik, hvori der handles med Kram og Galanterivarer	2 Kr. Øre,	„ Kr. 50 Øre,
2) Af en Bod med Kaskjetter, Modepynt og Leegetøi	1 — „ —	„ — 35 —
3) Af en Bod med Conditori og anden Beværtning	2 — 65 —	„ — 65 —
4) Af en Bod med Skomagervarer, Hatte eller andre Haandværksvarer, som ikke specielt ere nævnte	1 — „ —	„ — 25 —
5) Af et aabent Stade	„ — 65 —	„ — 15 —
6) Af et Udsalgssted med Kobbertøi	2 — „ —	„ — 50 —
7) Af et Udsalgssted med Pottemagerarbeide	„ — 65 —	„ — 15 —
8) Af en Vogn m. Husflidsprodukter	„ — 35 —	„ — 10 —

Naar der fra en Vogn falholdes Sadelmager- Reebslager- eller andre Haandværksvarer og Humle, behandles de som et aabent Stade. Skulde der holde Vogne uden for Markedspladsen og drive Udsalg paa Markedspladsen, betales for disse det samme, som om de holdt paa Pladsen.

9) For Plads til Carouselbaner betales i det Hele 10 Kroner.
10) For Telte, hvori forevises Dyr og lign. Gjenstande, for Dandseboder og Keglebaner betales 35 Øre pr. □ Favn.

Betalingen erlægges til Aggersvolds Godses Forsørgelses-Anstalts Fuldmægtig, og maa hans Qvittering for Stadepengenes Betaling forevises, forinden Stadet anvises. Fortegnelsen over Stadepengene bør, som Bilag til Regnskabet, attesteres af Herredsfogden at være rigtig saaledes at Ingen af de Handlende deri er forbigaaet og for at der kan haves Sikkerhed for, at Stadepengene rigtigen ere betalte, bør det af bemeldte Fuldmægtig i Forening med Politiopsynet eftersees, hvem der har Stade paa Markedet.

§ 4.

Staderne anvises ordentligviis Dagen forinden Markedet om Formiddagen, for at de Handlende kunne have Tid til at opføre deres Telte; men maa iøvrigt den Dag ikke foregaae videre Handel, end hvad der af Politiopsynet tillades til de Byggendes Nødtørft, og maa efter Kl. 9 om Aftenen til næste Dags Morgen ingen Uvedkommende opholde sig paa Markedspladsen. Selve Markedsdagen skal Kl. 12 om Aftenen Spiseboderne, Dandseboderne og andre slige Forlystelsessteder være forladte og lukkede. Endelig skal al Handel være ophørt den næste Dags Middag Kl. 12 og inden 2 Timer derefter Teltene være nedtagne og Pladsen ryddet, Alt under den ovennævnte Mulct af 8 Kroner.

§ 5.

Alle Sager angaaende Ordens Vedligeholdelse paa Markedet bør behandles som Politisager, og naar en udenherreds Markedssøgende gjør sig skyldig i nogen Forseelse, som kan paadrage ham Bøder, og han ikke godvillig retter for sig, bør han enten deponere de Bøder, han sigtes til at betale, eller derfor stille en indenherreds vederhæftig Mand til Caution, inden det maa tillades ham at forlade Stedet.

Hvilkt herved bekjendtgjøres.

Meerløse og Tudse Herreders Contoir, den 23de Marts 1858.

Bang.

gen, enhver Stationsby blev en Handelsplads, ja, saa godt som i enhver Landsby, hvor før den gamle Høker var ene om at sælge de faa Ting, han havde i sin Bod, slog Købmændene sig ned og handlede med alle Hverdagens almindelige Forbrugsvarer. Hjembæk var vel nok blandt de Steder, hvor Kildemarkedet holdt længst Stand med den ny Tid, det gav først op syv Aar efter, at den første Jernbane blev aabnet paa denne Del af Sjælland.

Efter Markedets Afholdelse 27. Juni 1882 pakkede Haandværkerne og Gøglerne deres Ting sammen for sidste Gang, det var Slut med Kildemarkedet, og Pengestrømmen til det stiftede Legat var dermed stoppet.

Markedspladsen, som Aar efter Aar havde henligget som uopdyrket Græsmark, kunde Ejeren nu tage under Behandling. Ploven trak sine Furer igennem den sejge Grønjord, og snart var det sidste Spor af den minderige Plads udslettet.

Men det hænder endnu, 62 Aar efter Markedernes Ophør, at gamle Mønter dukker frem under Markens Behandling med Plov og Harve; den nuværende Ejer af Kildegaarden har paa den Maade erhvervet sig en pæn lille Møntsamling, smaa Minder om store Dage!